

STANOWISKO

**Zarządu Związku Województw Rzeczypospolitej Polskiej
z dnia 29 października 2025 roku**

w sprawie opieki psychiatrycznej

Zarząd Związku Województw Rzeczypospolitej Polskiej popiera postulaty przyjęte przez Walne Zgromadzenie Delegatów Polskiego Towarzystwa Psychiatrycznego Uchwałą nr 3 z dnia 3 września 2025 r. w sprawie wniosku Polskiego Towarzystwa Psychiatrycznego do Ministra Zdrowia o przedłużenie terminu zakończenia programu pilotażowego w Centrach Zdrowia Psychicznego (CZP) oraz cieszy się z tego, że argumenty te wpłynęły już na przedłużenie tego programu.

W dniu 10 października 2025 r. Ministerstwo Zdrowia opublikowało komunikat, informujący iż program pilotażowy Centrów Zdrowia Psychicznego zostanie przedłużony do dnia 31 grudnia 2026 r. W komunikacie wskazano, że resort rozpoczyna prace nad nowelizacją rozporządzenia regulującego program pilotażowy, w tym w zakresie finansowania (wzrost stawki na świadczeniobiorcę). Niemniej jednak komunikat nie precyzuje określonej kwoty przeznaczonej na pilotaż CZP w 2026 r., ani nie wyjaśnia, czy i w jaki sposób możliwe będzie włączanie nowych ośrodków do pilotażu (w tym takich, które zostały wskazane w rozporządzeniu jako jednostki CZP, ale dotychczas nie zawarły umowy z NFZ).

W świetle powyższego wnosimy o udzielenie informacji przez Ministra Zdrowia w zakresie:

- 1) przewidzianych środków finansowych dedykowanych programowi pilotażowemu CZP w budżecie NFZ na 2026 rok,
- 2) procedury i warunków włączania nowych ośrodków do programu pilotażowego CZP, w szczególności tych, które są wskazane w rozporządzeniu jako CZP, a dotychczas nie zawarły umowy.

Analiza realizacji i dostępu do podmiotów realizujących zadania Centrów Zdrowia Psychicznego wskazuje, iż zasięg terytorialny CZP to ok. 51% populacji - co oznacza, że blisko połowa mieszkańców kraju nadal żyje poza obszarem objętym modelem środowiskowym. Utrzymywanie pilotażu w dotychczasowym tempie ekspansji konserwuje białe plamy i utrudnia szybki dostęp do PZK, leczenia środowiskowego czy oddziałów dziennych. Mechanizm rozliczeń i parametry ryczałtu w obecnym brzmieniu wyłączały wyłącznie duże, rozległe terytorialnie obszary CZP, a w praktyce dyskryminują podmioty, w tym szpitale, które - mimo potencjału klinicznego - obsługują mniej zaludnione powiaty. Szpitale, którym odmówiono wpisu na listę CZP mimo wielokrotnych wniosków, nie tylko tracą bieżące przychody ryczałtowe, ale są deprecjonowane w konkursach infrastrukturalnych - z racji projektowej preferencji dla CZP.

Zarząd Związku Województw Rzeczypospolitej Polskiej wyraża głęboki niepokój w związku z pojawieniem się w przestrzeni publicznej informacji o wielkości środków przeznaczonych na

finansowanie opieki psychiatrycznej i leczenie uzależnień w projekcie rocznego planu finansowego NFZ na rok 2026. Projekt planu finansowego NFZ na rok 2026, który został zaopiniowany pozytywnie przez Radę NFZ w dniu 15 lipca 2025 r. przewiduje na finansowanie opieki psychiatrycznej i leczenie uzależnień kwotę 6 946 244 tys. zł. W planie tym nie zostały natomiast przewidziane środki na finansowanie programu pilotażowego w centrach zdrowia psychicznego w związku z planowanym jego zakończeniem z dniem 31 grudnia 2025 r. W planie finansowym NFZ na rok 2025 r. po jego ostatniej zmianie z dnia 23 lipca 2025, na finansowanie opieki psychiatrycznej i leczenie uzależnień przewidziana jest kwota 6 636 928 tys. zł, a na finansowanie programu pilotażowego w centrach zdrowia psychicznego kwota 2 480 420 tys. zł. Daje to łączną wysokość środków finansowych na poziomie 9 117 348 tys. Według uzyskanych informacji, na finansowanie opieki psychiatrycznej i leczenie uzależnień w roku 2026 przewidziana jest kwota 7 971 429 tys. zł, co stanowi 3,96% kosztów świadczeń opieki zdrowotnej NFZ ogółem i oznaczałoby zmniejszenie finansowania lecznictwa psychiatrycznego i uzależnień w stosunku do 2025 r. o kwotę 1 145 919 tys. zł.

Sytuacja taka stanowiłaby poważne zagrożenie dla funkcjonowania lecznictwa psychiatrycznego w roku 2026.

Niepokój Zarządu Związku Województw Rzeczypospolitej Polskiej budzi jednak nie tylko ryzyko zmniejszenia środków finansowych, ale również praktyka oddziałów wojewódzkich NFZ polegająca na odmawianiu zawierania umów w ramach trwającego programu pilotażowego, nawet w sytuacjach, gdy przepisy prawa jednoznacznie wskazują realizatora i obszar objęty pilotażem.

Takie działania nie znajdują jednoznacznej podstawy prawnej i prowadzą do niewykonania aktu prawa powszechnie obowiązującego, jakim jest rozporządzenie Ministra Zdrowia. W konsekwencji pacjenci z tych obszarów pozostają pozbawieni dostępu do nowoczesnego modelu środowiskowej opieki psychiatrycznej, co stoi w sprzeczności z celami i założeniami programu pilotażowego.

Zwracamy się więc jako Zarząd Związku Województw Rzeczypospolitej Polskiej z apelem o pilne podjęcie działań zmierzających do uspokojenia nastrojów w środowisku psychiatrycznym oraz wprowadzających adekwatne do potrzeb społecznych zmiany w realizacji programu pilotażowego w Centrach Zdrowia Psychicznego.

Uważamy, że troska o zdrowie psychiczne społeczeństwa, jak również racjonalne planowanie kosztów leczenia i postępowania profilaktycznego w tym obszarze, wymagają dobrej współpracy wszystkich interesariuszy, przejrzystych decyzji i odpowiedzialnych, skoordynowanych działań po stronie administracji publicznej. Jednocześnie wobec niekwestionowanej potrzeby zmiany modelu opieki psychiatrycznej, nie możemy zapominać o ważnej roli szpitali psychiatrycznych i ich zaangażowaniu w kształcenie kadr specjalistycznych.

Olgierd Geblewicz
Prezes Zarządu
Związku Województw Rzeczypospolitej Polskiej

Stanowisko kieruje się do:

1. Jolanta Sobierańska-Grenda, Minister Zdrowia